LESNÍ KNIHOVNA · NÁVOD PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Svoboda a zázemí

Ptáci – svoboda

> *Zásady artefiletické tvorby – každý tvoří podle své fantazie a tak, jak umí. Tvorba se nehodnotí jako dobrá nebo špatná, lepší nebo horší.*

CÍLOVÁ SKUPINA	MŠ, 4–6 let
TÉMA	Ptáci – svoboda
TECHNIKA	Ekologický land art a přírodní skulptura – skládání, vplétání a tvarování bez lepidel a plastů (ohebné proutky, stvoly, tráva, listy, peříčka a hlína)
CO POTŘEBUJETE	• Kartonové hlavičky ptáčků se třemi až čtyřmi dírkami – jedna nahoře na zavěšení, tři dole na bavlnku • Peříčka, ideálně přírodní • Nasbírané přírodniny: proutky, stvoly, spadané listy, peříčka • Přírodní provázky (juta, bavlnky) nebo dlouhá suchá stébla na svazování – volitelně • Jeden hotový ptáček a jeden závěs na ukázku; stačí i fotografie

Jak na to

1 Sběr a tělesný zážitek svobody – *asi 10 minut venku*

Dopředu si ve zkratce řekněte, jak dnešní tvoření proběhne. Vysvětlete dětem, že ptáčky pak odneseme na stezku, kde jim samy najdou místo.

Sejděte se v kruhu – u stolu, nebo pod stromy. Povídejte si o ptácích. Pozorujte, jestli nějaké vidíte nebo slyšíte. *Co myslíš, že ptáci mohou a my ne? A jaké to asi je?*

Dejte kolovat jedno velké pírko, každé dítě si s ním zkusí mávnout. Pak nechte děti vybrat si z peříček – každý si jedno vezme.

Pohybový prožitek. Děti se rozběhnou po zahradě jako ptáci – zkouší roztáhnout křídla, plachtit ve větru, vzlétnout do výšky a pak lehce přistát.

Pravidlo šetrnosti. Připomeňte dětem základní pravidlo: *Sbíráme jen to, co už leží na zemi.* Živé rostliny netrháme.

2 Společné hnízdo – *venku, hned po rozletu*

Pro dosednutí vytvořte společně hnízdečko. Každý přinese pár klacíků a skládáte je do jednoho velkého hnízda, do kterého se vejdete všichni.

3 Naladění a příběh – *asi 5 minut*

Můžete zůstat v hnízdečku, pokud je to pro děti pohodlné. Nebo se usaďte poblíž, pod strom nebo na deku v kruhu.

Přečtěte dětem *Příběh k vyprávění v trávě* – najdete ho na další straně.

Evokační otázky. „Co myslíš, co to znamená být svobodný jako pták?“ *(Moci uletět kamkoliv, ale vědět, kde mám domov, kam se vrátím.)* „Kam bys letěl, kdyby ti na zádech narostla křídla?“

4 Tvořivá fáze – ptáčci a závěsy *– asi 20 minut*

Děti tvoří přímo na dece, případně u stolu.

Výběr formy. Dítě si vybere, jestli vytvoří **ptáčka**, nebo **závěs** – kousek kartonu se zavěšenými peříčky a bavlnkami.

Karton můžou děti nejdřív ozdobit voskovkami a pak dírkami provlékat bavlnky, případně je přivazovat. Použít můžou i peříčka. Není žádný správný výtvor, každý tvoří podle své fantazie.

Tvorba bez lepidla. Využít se dají i větvičky, na které se bavlnky přivážou.

Je dobré mít jednoho ptáčka i jeden závěs vyrobené dopředu, aby si děti výrobek dokázaly představit.

5 Reflexe *– asi 10 minut*

Zeptejte se dětí, co je dnes zaujalo.

Otázky nad dílem – volitelně: „Kam tvůj ptáček letí?“ „Co vidí z výšky, co my ze země nevidíme?“

6 Rituál vypuštění do přírody *– při nejbližší procházce*

Ptáčky odneste na stezku, kde jim děti najdou místo. Zůstávají na větvičkách keřů nebo na stromech.

KAM DÍLKO PATŘÍ

Každé zastavení na stezce poznáte podle **keramické cedulky** s názvem tématu. Vaše dílko patří k té, na které stojí **Ptáci**.

Nejhezčí je, když ho tam děti při procházce přidají samy. Dílko položte nebo přivažte provázkem tak, aby drželo i ve větru. Do živého stromu se přitom nevrtá a neřeže – všechno se jen přiváže nebo postaví.

Pokud se vám na stezku nedaří dojít, ozvěte se nám. Dílko od vás převezmeme a nainstalujeme ho při nejbližší společné akci.

JEŠTĚ DVĚ VĚCI

Pokud některé děti budou chtít raději kreslit na papír než tvořit z přírodnin, klidně mohou. Obrázky vyfotíme a zveřejníme v galerii pod QR kódem.

Nabídka dílny od nás stále platí – pokud byste s tvořením chtěli pomoct, stačí se ozvat a najdeme termín.

Příběh k vyprávění v trávě

Vyprávějte pod stromem na zahradě, ztišeným hlasem. Potrvá asi čtyři minuty.

Podívejte se na chvíli nahoru do korun stromů a ještě výš – na oblohu.

Vidíte ty malé tečky, co létají bez námahy sem a tam? To jsou ptáci. Když se řekne pták, znamená to pro mnoho lidí **svoboda**.

Ptákům nevadí ploty, zamčené dveře ani zdi. Když se pták rozhodne, roztáhne křídla, opře se do větru a letí, kam se mu zachce. Vidí svět úplně jinak než my – z výšky, kde jsou lidé malí jako mravenci a domy jako krabičky od tic tacu.

Napadlo vás někdy, jaké to je mít křídla?

Svoboda ale neznamená jen utéct nebo uletět pryč. Znamená to, že víš, že můžeš letět libovolně daleko, protože máš dost síly a odvahy. A zároveň víš, že se máš kam vrátit – do svého hnízda, ke svým blízkým.

Ptáci do svých křídel chytají vítr. Každé pírko na jejich těle je jako malý zázrak. Jedno pírko je na rychlost, druhé na zatáčení a to největší na to, aby ptáka udrželo ve vzduchu, i když fouká velký vichr.

Dnes bude mít naše zahrada – nebo náš les – svá křídla. Každý z vás vytvoří ptačího posla. Dáte mu křídla z bavlnek a peříček a vdechnete do něj své přání o tom, kam byste se nejraději podívali, kdybyste mohli také létat.

Pak je na procházce zaneseme na stezku do Lesní knihovny a najdeme jim místo ve větvích.